

інструментарієм, що дозволяє управляти психічним розвитком дітей, розвивати й коригувати окремі сторони особистості учнів.

Педагог мусить дбати про зростання власної психологічної культури, що передбачає уміння розумітися в інших людях, успішно взаємодіяти з ними. Необхідно також уміння управляти власним станом, розвивати у себе пам'ять, увагу, виховувати волю, характер, тобто все те, що сприяє не лише зростанню як професіонала, але як людини, яка прагне до самовдосконалення.

Для підвищення рівня психологічної компетентності педагога величезну роль відіграє самоосвіта. Психологія допомагає людині розпізнати і змінити себе, виступає засобом самовдосконалення. Життєве значення психології полягає в її перетворювальній функції, у забезпеченні індивідуальними засобами роботи над собою, змінювання і розвитку себе, управління своїми процесами і станами. Психологічна компетентність педагога полягає в умінні усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, знати способи професійного самовдосконалення, вміти бачити причини недоліків у своїй роботі, у собі, бажати самовдосконалення.

Отже, психологічна компетентність є складовою професійної компетентності фахівця, зміст психологічної компетентності особистості пов'язаний з особливостями професійної діяльності. Психологічна компетентність педагога представляє собою узгодженість між його знаннями, практичними уміннями і реальною поведінкою, яку педагог демонструє в процесі педагогічної взаємодії.

Література

1. Євдокімова О. О. Психологічні засади вищої технічної освіти: (монографія) / О. О. Євдокімова. – Харків: ПП видавництва «Нове слово», 2009. – 388 с.
2. Матійків І. М. Ключові компетенції фахівця сфери обслуговування // Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. акад. С. Д. Максименка. – К.: Міленіум, 2007. Вип. 33.
3. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи. Підручник / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К.: Каравела, 2011. – 360с.
4. Чапрак М., Котова С. Сучасні тенденції формування професійної компетентності // Современные вопросы мировой науки. – 2010. – 258с.

УДК 32.001, 159.9

Сівчук П.І.

старший викладач кафедри психології
ТНПУ ім. І. Пулюя
spi505404@ukr.net

ВДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Важливу роль у становленні демократичних політичних інститутів, політичної соціалізації молоді, формуванні політичної культури в суспільстві

відіграє політична освіта. Особливо це важливо в періоди масштабних трансформацій усіх сфер суспільного життя, зміни парадигми суспільного розвитку, кардинальної перебудови усієї системи політичних цінностей і пріоритетів.

Зазвичай ініціатором таких змін виступає політична еліта, яка через систему політико-правових механізмів забезпечує реформування державних і суспільних інститутів, а через систему політичної освіти формування політичної культури. Становлення політичних інститутів демократії і їх ефективне функціонування можливе тільки через активне залучення до цього процесу широких верств населення, особливо молоді. Формування у молоді демократичних цінностей здійснюється через політичну освіту і просвітництво. Соціально-політичні трансформації в нашому суспільстві мають глибинний характер та здійснюються в надзвичайно складних і суперечливих умовах. Невпевнені кроки на шляху до європейської системи цінностей при помилковій внутрішній політиці призвели до важкої соціально-політичної кризи в суспільстві. Ситуацію ускладнює відсутність єдності політичних еліт, безвідповідальність політиків, економічна криза, низький рівень життя основної маси населення, конфлікт на Сході України.

Соціально-політичні зміни в суспільстві відбуваються в умовах відсутності соціально-політичної та духовної єдності. Суспільство є надзвичайно конфліктним і нестабільним. Реально існуючі та придумані драйвери консолідації суспільства не дають бажаного результату. Останнім часом було задіяно багато факторів релігійно-церковного, політико-ідеологічного, національно-патріотичного, економічного, духовно-культурного і технологічного характеру, які, на думку організаторів, повинні були забезпечити консолідуєчий ефект і привести до бажаних результатів. Для супроводження цього процесу було залучено багато фахівців різних напрямків: політологів, соціологів, політтехнологів, консультантів, чиновників, громадських діячів тощо. Результат виявився прямо протилежним і ще більше ускладнив соціально-політичну і економічну ситуацію. У суспільстві сформувалася тотальна недовіра до влади і політиків, до політичної системи взагалі. Це стає небезпечним для суспільства і держави. Кожна наступна команда політиків за результатами діяльності значно поступається попередній, показники соціально-економічного розвитку падають, якість і рівень життя людей знижується, формується атмосфера безвиході.

Суспільство підійшло до критичної межі, коли раціональне сприйняття публічної політики заміщується емоційним, політична активність все більше приймає протестне забарвлення, політичні інститути втрачають ефективність функціонування.

У цій ситуації значно зростає роль політичної освіти не тільки з теоретичної точки зору, але і практичної. Багато кроків у практичній площині трансформації суспільства за останній час були зроблені в правильному напрямку, суспільно-значимому, але громадська думка їх не сприйняла і не виникло консолідуєчого ефекту.

У сучасної влади є два основних недоліки: бажання швидко досягти

поставлених задач без врахування об'єктивних умов їх реалізації та ігнорування стану політичної культури різних верств населення. Хибне уявлення про те, що можна спочатку прийняти якесь важливе рішення, а потім пропагандистськими і технологічними механізмами підкоректувати свідомість і культуру, або орієнтуватись на революційну доцільність при прийнятті політичних рішень без врахування об'єктивних обставин їх реалізації.

Негативні наслідки такої політики були б значно меншими, якби приділялось у державі більше уваги політичній освіті молоді. Цій проблемі приділяється все менше уваги. По-перше, відсутня цілісна система державної політики у сфері політичної освіти. По-друге, політична освіта все більше підміняється політичним просвітництвом. Що важливо, але при цій ситуації держава втрачає переважаючий вплив на політичну соціалізацію. Можна заперечити, що держава не може мати монополії на політичну соціалізацію, але для цього існує ще політичне просвітництво, де домінуючий вплив на формування політичної свідомості і культури відіграють інші суб'єкти політики. По-третє, постійно скорочується кількість навчального часу для вивчення політичних дисциплін, особливо у вищих негуманітарних напрямків підготовки. Відбувається «вимивання» політологічних і соціологічних дисциплін із навчального процесу, заміна їх вивченням іноземних мов, що, напевно, важливіше, якщо ми готуємо спеціалістів для роботи за кордоном, і менше турбуємося про їхні громадянські якості.

Виникає у зв'язку з цим низка проблем між владою і суспільством, які не мають адміністративного чи технологічного вирішення, оскільки їх причина в освітній і соціокультурній площині.

Сучасне політичне життя вимагає від громадянина не тільки соціально-політичної активності, але і знання своїх прав і свобод, усвідомлення свого місця в соціально-політичних перетвореннях, уміння дати світоглядну оцінку подіям, формування демократичних цінностей, переконань, установок.

Суспільство потребує політичної освіти, яка б опиралася не тільки на кращі взірці і досвід західних демократичних традицій, але і досвід, і політичну культуру попередніх етапів розвитку українського суспільства. Одна із важливих проблем консолідації суспільства – намагання прискорити політичні трансформації в суспільстві шляхом силового тиску на суспільну свідомість, руйнування політичної культури, незважаючи на історичну пам'ять, консерватизм і живучість елементів цієї культури.

Політична освіта повинна відповідати вимогам часу, а не інтересам окремих правлячих еліт і політичних угруповань.